

„Õpetajate uuring 2014/2015“ raport

Tellija: Pärnu Linnavalitsus

Teostaja: DKG

Kontakt: Helen Ilves
(helen.ilves@ut.ee)

Katrin Saks
(katrin.saks@ut.ee)

Sisukord

Sisukord	2
Sissejuhatus	3
Uuringu valim	3
Õpetaja kui eeskuju	4
Ettevõtlikkuse toetamine	10
Täiendkoolitused	11
Projektitöö	16
Tugisüsteemid	17
Õpetaja vaba aeg	18
Järeldused	21

Sissejuhatus

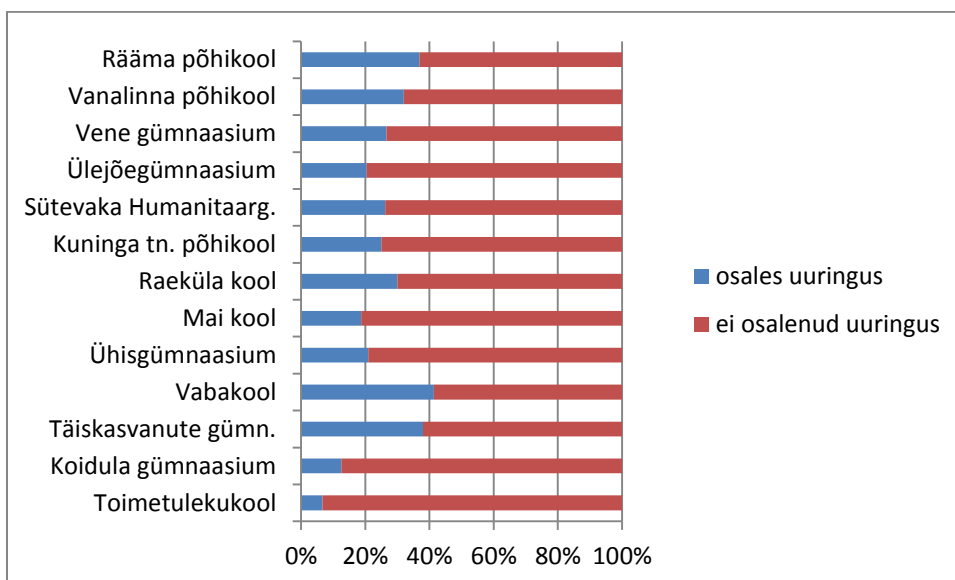
Pärnu linna õpetajaskond vananeb sarnaselt Eesti üldise õpetajaskonnaga kiiresti, ning noorte huvi õpetajaameti vastu on väike. Seda on näidanud väikesed üliõpilaskandidaatide arvud õpetajakoolituste õppekavadel nii Tallinna kui Tartu ülikoolis kui ka vähene noorte õpetajate koolidesse tööle tulemine. Sellest lähtuvalt viidi Pärnu linna koolide abiturientide hulgas 2013/2014. õppeaastal läbi uuring õpetajaameti populaarsuse kohta. Selle tulemused andsid kinnitust, et õpetajaamet ei ole noorte hulgas populaarne. Vaid vähesed on kaalunud selle ameti omandamist, kuna õpetajatööd nähakse raske, pingelise ja alamakstuna.

Nendest tulemustest johtuvalt sai planeeritud uuring Pärnu linna koolide õpetajate seas eesmärgiga selgitada välja, millisena õpetajad ise oma tööd näevad ja õpilastele peegeldavad. Uuring viidi läbi 2015 aasta alguses ja selles osales 229 õpetajat.

Uuring viidi läbi kasutades elektroonset küsimustikku, mille täitmine võttis aega orienteeruvalt 20 minutit. Küsimused (kokku 64) olid jaotatud seitsmesse plokki: (1) õpetaja kui eeskuju, (2) ettevõtlikkuse toetamine, (3) täiendkoolitused, (4) projektitöö, (5) tugisüsteemid, (6) õpetaja vaba aeg ja (7) üldandmed. Kogutud andmed kontrolliti, lahtised küsimused kodeeriti ning analüüsimisel kasutati statistilist andmeanalüüsi.

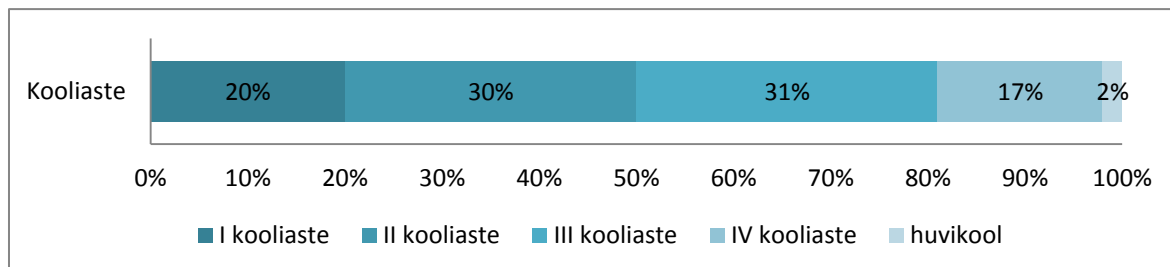
Uuringu valim

Pärnu linnas on 11 kooli, õpetajate arv kõigis koolides kokku on viimaste aastate arvestuse kohaselt 580. Kutse uuringus osalemiseks saadeti koolide juhtkondade kaudu kõigile õpetajatele. Küsitlusele vastas 229 õpetajat, kellest enamus täitis küsimustiku sajaprotsendiliselt. Mõnikümmend inimest jättis mõnede küsimustele vastamata. Protsentuaalselt olid suurima vastajate arvuga Pärnu Väike Vabakool, Täiskasvanute gümnaasium ja Rääma põhikool (joonis 1). Samas tuleb lisada, et ainult 191 vastajat sidus oma vastused kooliga. 38 õpetajat ei pidanud oluliseks kooli märkida, seetõttu ei kajasta joonis 1 vastajate profiili täielikult.

Joonis 1. Valimi jaotus kooliti (N=191)

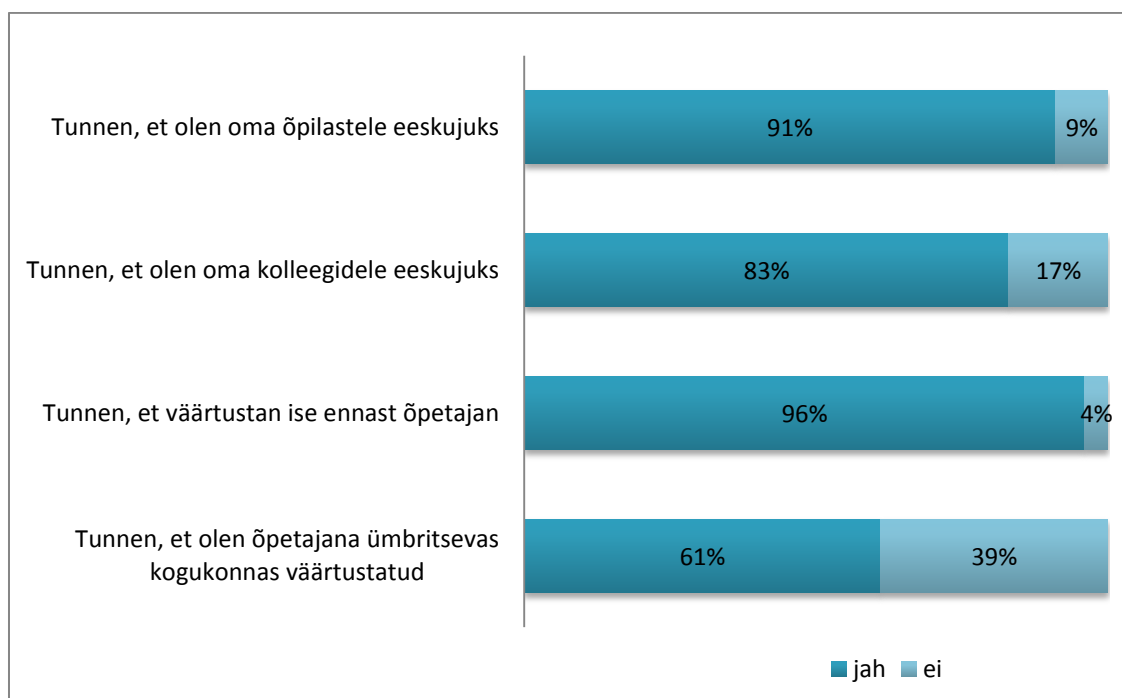
Vastajate keskmine vanus oli 48 aastat (SH=9,9), neist 8% olid mehed, 78% naised ja 14% jätsid oma soo määramata. Vastajate keskmine tööstaaz oli 24 aastat (SH=11). Vastajate jaotust kooliastmeti on kujutatud joonisel 2:

Joonis 2. Valimi jaotus kooliastmeti (N=229)

Õpetaja kui eeskuj

Esimene plokk õpetaja kui eeskuj kohta sisaldas nelja jah-ei küsimust, kolm valikvastustega ja kuus vabavastustega küsimust. Ploki lõpus oli vastajatel võimalik vabavastuse vormis lisada teema kohta oma kommentaare, mida ükski vastaja ei kasutanud. Esimeste jah-ei küsimustega sooviti välja selgitada seda, kuidas tunnetavad õpetajad oma positsiooni koolis ja laiemalt ühiskonnas ning kuidas nad väärtustavad ennast õpetajana. Üldiselt usuvad õpetajad, et nad on hinnatud nii õpilaste kui kolleegide poolt (joonis 3), mõnevõrra vähem aga tuntakse end väärtustatuna kogukonnas.

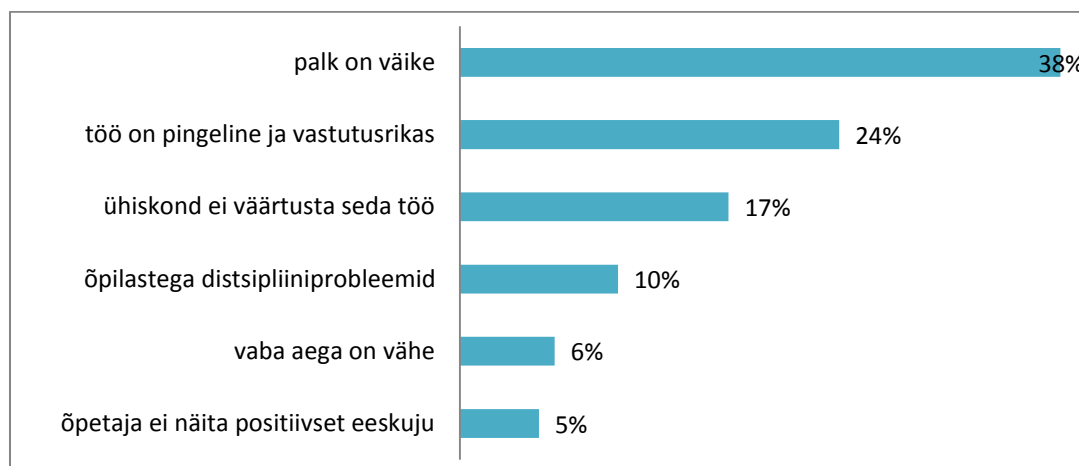
Joonis 3. Õpetajate hinnangud endale kui eeskujule (n=227)

Uurides õpetajatelt, miks nende arvates ei taha õpilased õpetajateks saada (joonis 4) oli enim arvatud põhjuseks väike palk (38%), millele järgnes arvamus, et töö on raske (24%) – vastutusrikas, palju stressi, tuleb olla kohusetundlik, ajaliselt täpne ning edu saavutamiseks palju vaeva nägema.

17% vastanutest arvas, et õpetaja töö ei ole ühiskondlikult väärtustatud – laste ja lastevanemate poolt rünnatav amet, kuna õpetajalt on võetud mitmed õigused korra tagamiseks, meedia on tekitanud negatiivse kuvandi, õpetajat peetakse teenindajaks, teda ei sallita ning lapsevanemad ei toeta õpetajat, eriti probleemsete laste vanemad.

Distsipliiniprobleeme klassiruumis (10%) peetakse samuti üheks põhjuseks, miks amet ei ole populaarne. Õpilased saavad aru, et klassis on raske korda tagada, eriti juhul, kui õpilastel tundub olevat rohkem õigusi kui kohustusi, või kui on klassis erivajadustega lapsed, kes varem õppisid eraldi klassides.

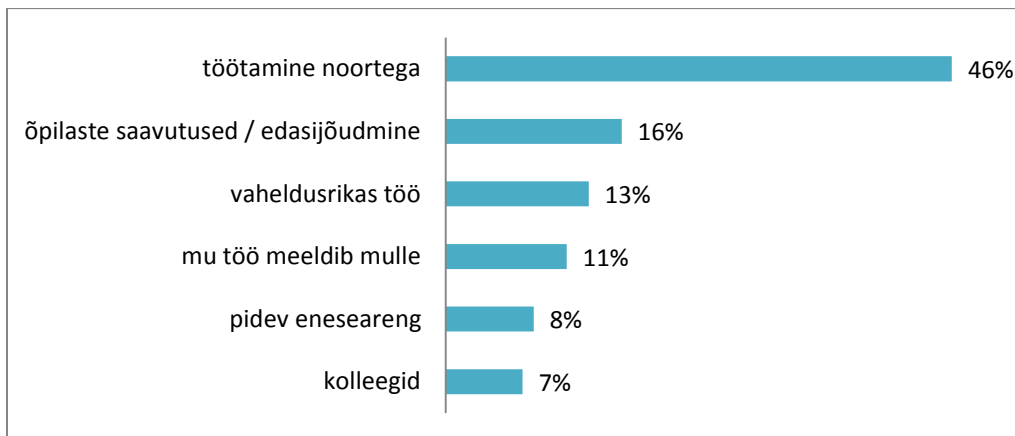
Välja toodi veel ka vähest vaba aega (6%), kuna tegemist pole normtundidega ametikohaga, vaid pärast tööaega tuleb tegeleda lisakohustustega ning pere jaoks jääb vähe vaba aega. 5% vastanutest leidis, et õpetajad ise ei näita positiivset eeskuju, mis võiks noori motiveerida seda ametit valima.

Joonis 4. Minu arvates ei taha õpilased saada õpetajaks, sest... (N=225)

Uuringust selgus, et õpetajana töötamisel pakub kõige rohkem rõõmu (vt joonis 5) võimalus töötada noortega/lastega (46%), kes on toredad, heatahtlikud, nutikad, uudishimulikud, teotahtlised, särasilmised ning kellel on huvi õppimise vastu. Õpilaste saavutused ja edasijõudmine õpingutes või elus valmistab rõõmu 16% õpetajatest. Nad leiavad, et nende tehtud töö peegeldub kõige paremini just õpilastes ja vilistlastes. 13% vastanutest leidis, et rõõmu valmistab see, et töös puudub rutiin, iga päev on erinev ning esitab väljakutseid. Paindlikkus, vabadus oma tegemistes, hea koostöö laste ja lastevanematega on see, mis on teinud 11% vastanutest töö meeldivaks. Õpetaja ametit peetakse unistuste tööks.

Veel valmistasid õpetajatele rõõmu pidev eneseareng (8%) selleks, et õpilastel oleks huvitav ja säiliks uudishimu ning motivatsioon õppida ja kolleegid (7%), kes toetavad ja tunnustavad.

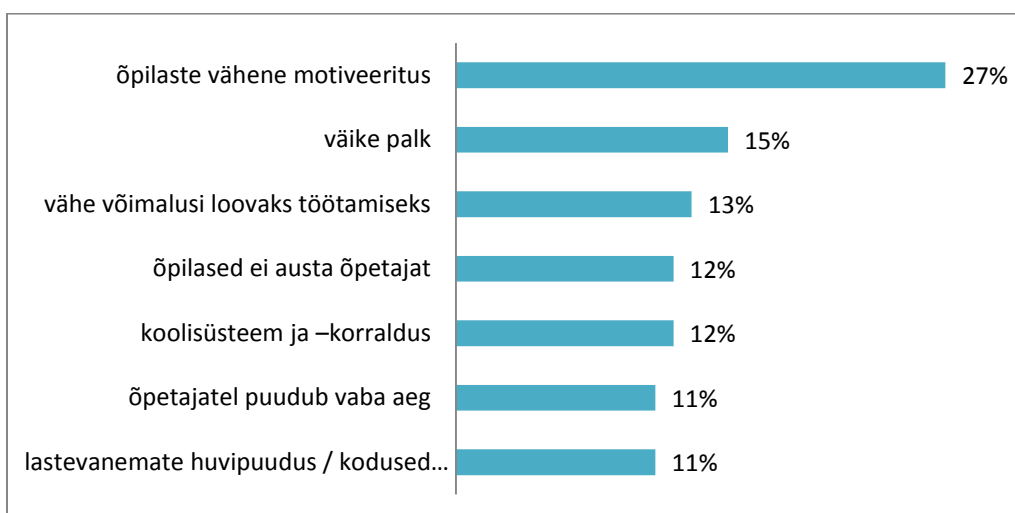

Joonis 5. Mis teeb täna sel päeval rõõmu? (N=225)

Igapäevastele tööga seotud rõõmudele vastukaaluks uuriti, mis teeb neile muret (vt joonis 6). Suurimat muret valmistab õpilaste vähenenud motiveeritus ning keskendumisvõime (27%). Palga pärast on mures (15%) vastanuteist. Suur töötempo ning nõue järgida kindlat õppekava, on vähendanud õpetajate võimalusi olla loovad (13%). Tegelikult sooviksid õpetajad, et nad saaksid aega loovateks tegevusteks, nende ettevalmistamiseks ja tunnis kasutamiseks. Selles nähakse võimalust õpilaste kaasamiseks tunnis osalema, olema tähelepanelikumad. 12% vastanuteist olid mures õpilaste suhtumise pärast õpetajasse. On igapäevane, et õpetajat ei austata ning selle põhjuseks peetakse õpetajatelt korralekutsumise õiguse vähendamist ning õpilaste õiguste suurendamist. Õpilased on arvamusel, et nendele on kõik lubatud.

Koolisüsteemi ja –korraldusega ei ole rahul 12% vastanuteist. Leetakse, et õpilased on tulenevalt etteantud õppekavast ülekoormatud, klassides õpib liiga palju lapsi, vähem andekad lapsed õpivad koos andekatega ning õpe on jäänud elukaugeks, liigselt teooriale keskenduvaks.

11% vastanuteist sooviksid, et neil oleks rohkem vaba aega. Palju on lisatööd, mis on vaja pärast tunde ära teha – bürokraatia ja tundide ettevalmistamine. Sama paljud vastajad on mures lastevanemate huvipuuduse ja nende koduste probleemide (11%) pärast. Eeldatakse, et kool õpetab last. Tihtipeale jõuavad kodused probleemid kooli, mistõttu vajab laps koolis hooldust ja esinevad suhtlemisprobleemid.

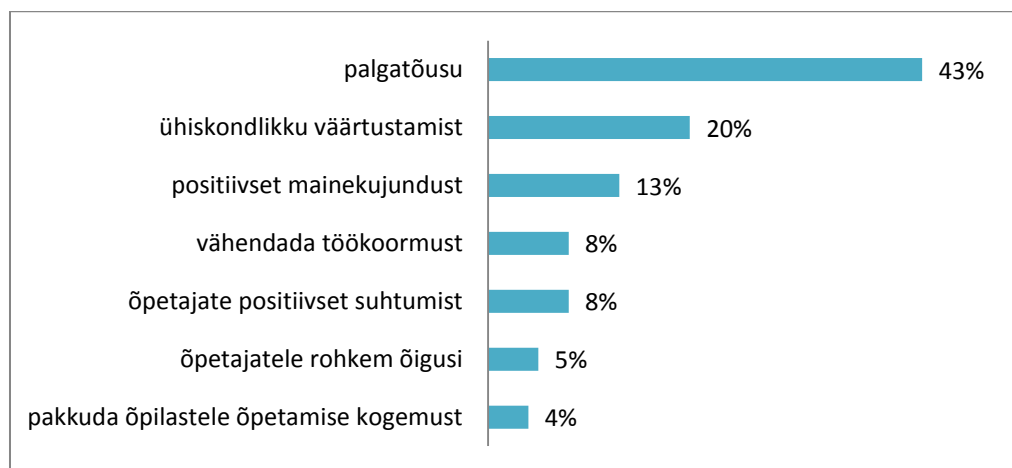

Joonis 6. Mis valmistab täna sel päeval muret (N=220)

Õpetajatel paluti avaldada arvamust selle kohta, mida oleks vaja teha, et noored valiksid õpetajaameti (vt joonis 7). Kõige suurem hulk (43%) vastanutest oli veendunud, et vajalik oleks tõsta palka. 20% vastanutest arvas, et vajalik oleks õpetajate ühiskondlik väärtustamine. See amet peaks olema autoriteetne, kõrge staatusega, mitte võrdsustatud klienditeenindaja ametiga. Lahendusena pakuti välja ka positiivset mainekujundust (13%), mida koolis saaksid teha karjäärinõustajad. Lisaks peaks ajakirjanduses avaldama selle ametiga seoses positiivseid artikleid (mõned vastajad tõid välja, et hetkel saab selliseid artikleid lugeda ainult õpetajate päeval). Lisaks kiideti Noored kooli programmi ning pakuti välja noore õpetaja starditoetuse pakkumist ning mentorprogrammi, et juba ameti valinud noored jääksid õpetajaks, mitte ei otsustaks kiirelt ametit vahetada.

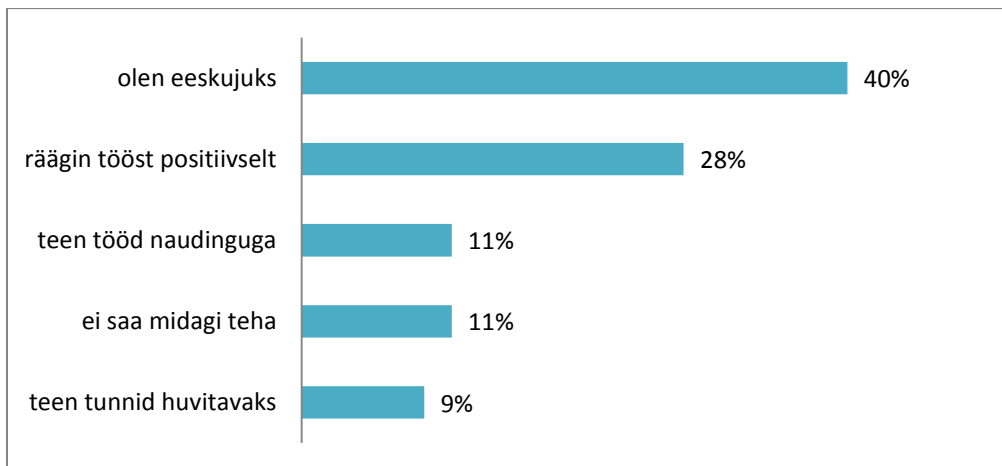
8% vastanutest loodavad, et töökoormuse vähendamine võiks olla üheks võimaluseks, et õpetajaametit hakataks rohkem valima. Sama protsent (8%) vastanutest arvas, et õpetaja peaks ise oma töösse positiivsemalt suhtuma, hetkel võib liiga tihti kohata õpetajatepoolseid negatiivseid kommentaare palga ja õpilaste teemal.

Ettepanekutena toodi veel välja, et õpetajatele peaks andma rohkem õigusi (5%) ning et õpilastele võiks pakkuda tihemini teiste õpilaste juhendamise kogemust (4%).

Joonis 7. Et noored valiksid õpetajaametit, on vaja... (N=215)

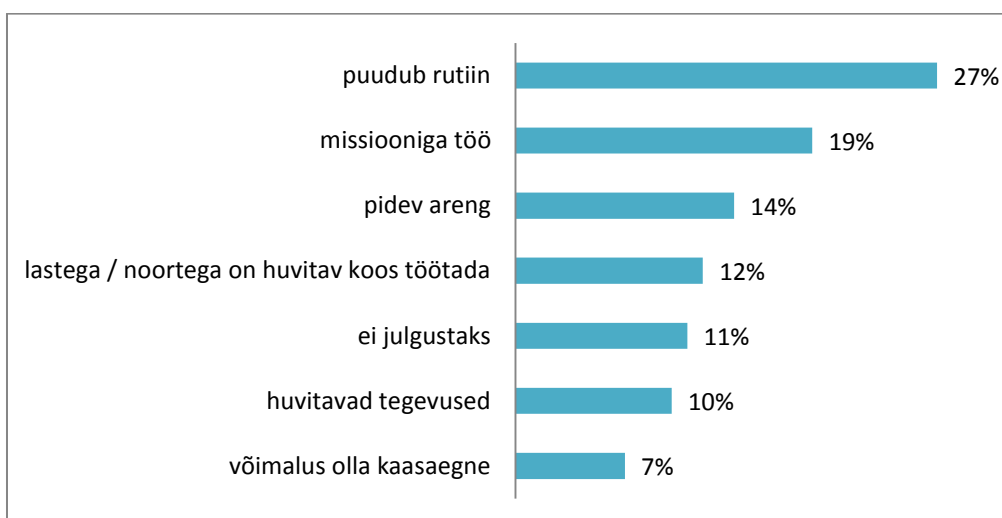
Õpetajad arvavad (40%), et olles ise eeskujuks, saavad nad ka oma ametit populariseerida (vt joonis 8). Nad leiavad, et õpilased hindavad neid ja peavad autoriteediks. Õpilastega suhtlemisel ollakse väarikad, ausad, siirad ning kaaslastega arvestavad. 28% vastanutest räägivad õpilastele oma töö positiivsetest aspektidest – noortega töötamine hoiab kaasaegsena, kolleegid ja õpilased on toredad ning on võimalik saada pikk suvepuhkus. Õpetajad leiavad ka, et naudinguga töö tegemine (11%) aitab ametit populariseerida, kuid samas 11% vastanutest leiab, et selleks ei saa teha mitte midagi. Kõikidest vastanutest 9% teevad erinevate õppemeetodite ja digivahenditega tundeid õpilastele huvitavaks.

Joonis 8. Ise saan õpetajaameti populariseerimiseks teha... (N=205)

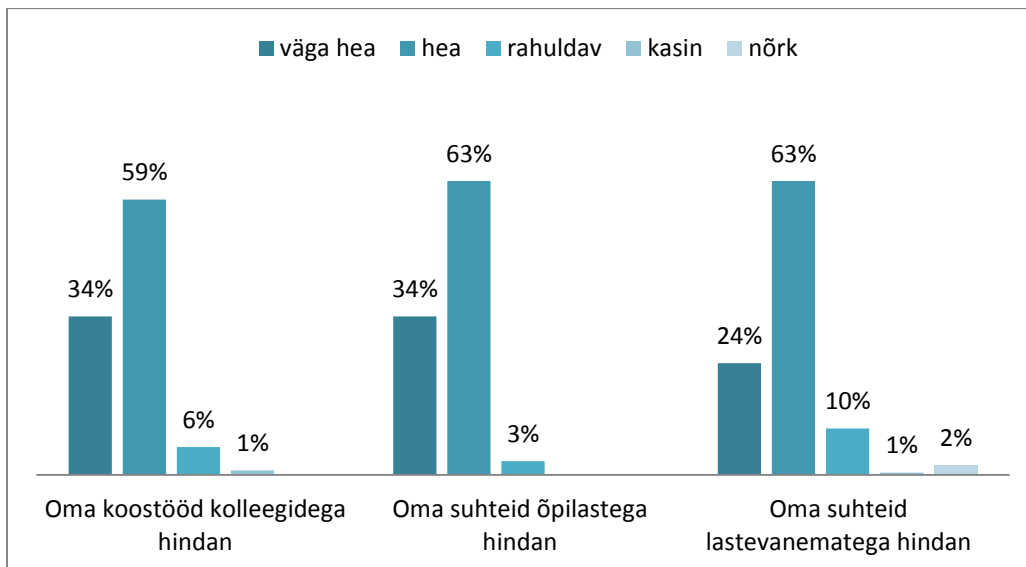
27% vastanutest julgustaksid õpilasi valima õpetajaametit (vt joonis 9), sest selles puudub rutiin, Samas, 19% vastanutest väärtustab tehtava töö missiooni. See on tulevikku suunatud töö, mõjutades noorte õpetamise ning seeläbi nende isiksuste kujundamisega tulevikku.

Põhjused, miks õpetajad veel oma ametit noortele soovitaksid on huvitav töö laste ja noortega (12%) ning sellest tulenev pidev arenguvõimalus (14%), võimalus olla loominguline ja teha huvitavaid tegevusi (10%) ning olla kaasaegne (7%). 11% vastanutest aga ei julgustaks noori seda ametit valima, kuna töö on raske ja saadav tasu ei vasta koormusele.

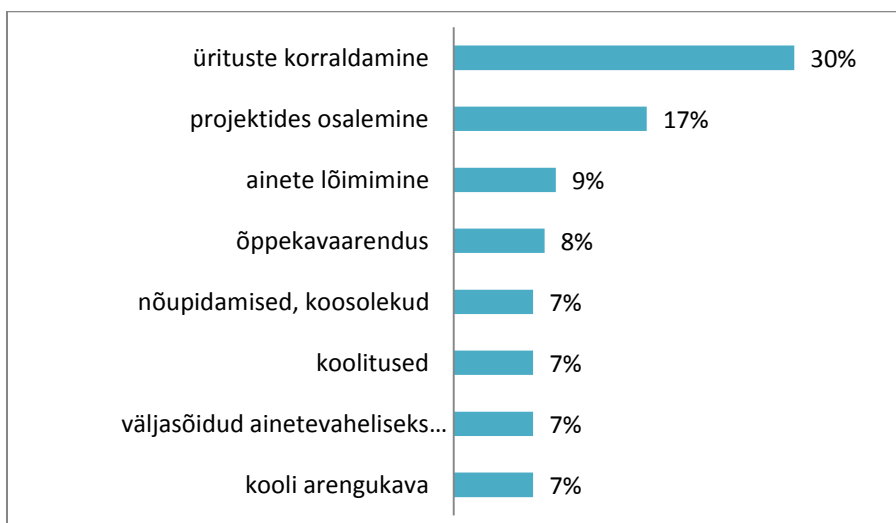
Joonis 9. Julgustaksin õpilasi valima õpetajaametit, sest... (N=206)

Joonis 10 kajastab õpetajate töös kõige olulisemaid koostöökontakte. Väga heaks hindavad õpetajad oma koostööd õpilaste (34%) ja kolleegidega (34%), lastevanematega koostööd hindab samaväärselt 24%. Heaks (63%) hindavad õpetajad koostööd õpilaste ja lastevanematega, kolleegidega 59%. Rahuldav on koostöö lastevanematega 10%, kolleegidega 6% ja õpilastega 3% vastanutest. Kasinaks peavad koostööd nii kolleegidega kui lastevanematega 1% vastanutest ning nõrgaks lastevanematega 2% vastanutest.

Joonis 10. Hinnang koostööle kolleegidega, õpilastega ja lastevanematega (N=222)

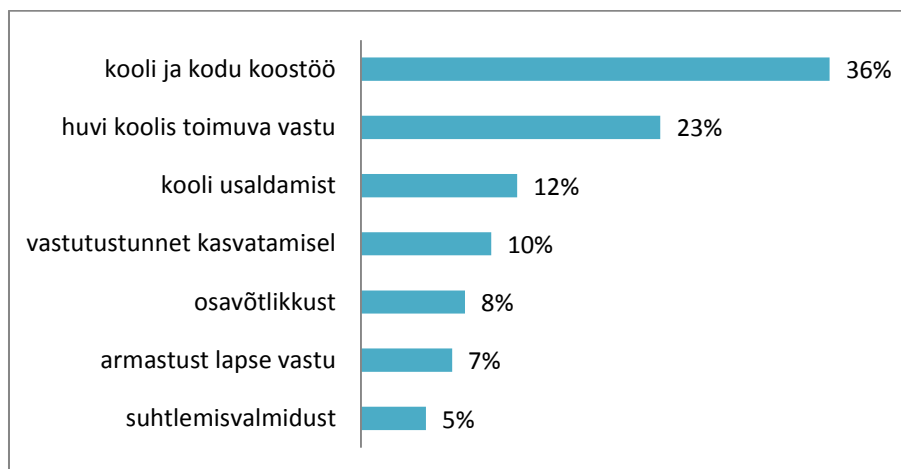
Mahukaim ühine tegevus, mida kolleegidega tehakse (vt joonis 11) on erinevate ürituste (olümpiaadid, konkursid, laadad, näitused jmt) korraldamine (30%). Osalemist projektides märgiti 17% juhtudest. Lisaks märgiti ainete lõimimist (9%), õppekavaarendust (8%), nõupidamisi, koosolekuid (7%), osalemist koolitustel (7%), väljasõidud ainetevahelise lõimimise eesmärgil (7%) ning kooli arengukava koostamist (7%).

Joonis 11. Mahukamad ühised tegemised kolleegidega (N=206)

Õpetajate suurim ootus lapsevanemate suhtes (vt joonis 12) on kooli ja koduvaheline hea koostöö (36%), mis tagaks selle, et kõik osapooled oleksid teadlikud õpilase röömudest ja muredest, vähendades seeläbi tekkivaid probleeme. 23% vastanutest arvavad, et lapsevanemad võiksid tunda suuremat huvi koolis toimuva vastu ning 12% arvavad, et nad peaksid kooli rohkem usaldama. Õpetaja ei ole vaenlane lapsele ja tema vanemale, pigem soovitakse leida lapse jaoks parimad lahendused ja võimalused. 10% vastanutest leiavad, et laste kasvatamisel peaks olema vastutustundlikum ehk oskama last distsiplineerida ning arendama kohusetunnet. Vanematelt ootavad osavõtlikkust koolielu korraldamisel ja probleemide lahendamisel 8% ning

suhtlemisvalmidust 5% vastanutest. 7% vastanutest sooviksid lastevanematelt armastust ja hoolivust oma lapse vastu koduses keskkonnas.

Joonis 12. Ootused lastevanematele (N=217)

Ettevõtlikkuse toetamine

Õpilaste ettevõtlikkuse arendamine on teema, mida üritatakse rakendada kõikides haridusastmetes ning seetõttu sooviti uuringuga saada infot, kui paljud õpetajad sellega hetkel oma ainetes raames tegelevad.

Uuringus osalenutest vastas 32%, et julgustavad, toetavad ja innustavad õpilasi koolisest ürituste (laadad, õpilasfirmad, tähtpäevade tähistamine) korraldamisel ja läbiviimisel ning 18% innustab õpilasi nendel üritustel osalema (vt joonis 13). 10% vastanutest teeb õpilaste ettevõtlikkuse arendamiseks rühmatöid, võimaldades saada kogemusi meeskonnas töötamisest ja rollide jaotamisest ning 9% lasevad õpilastel teha esitlusi, et saada esinemisjulgust ja arendada suulist väljendusoskust ning 7% kuulab õpilaste ettepanekuid eelkõige tundide paremaks läbiviimiseks. 10% vastanutest ei tee midagi.

Koos õpilastega osaleb koolivälistes projektides (nt heategevuslikud projektid kodutute loomade varjupaigas) 8% vastanutest ning ettevõtteid külastab 7% uuringus osalenutest.

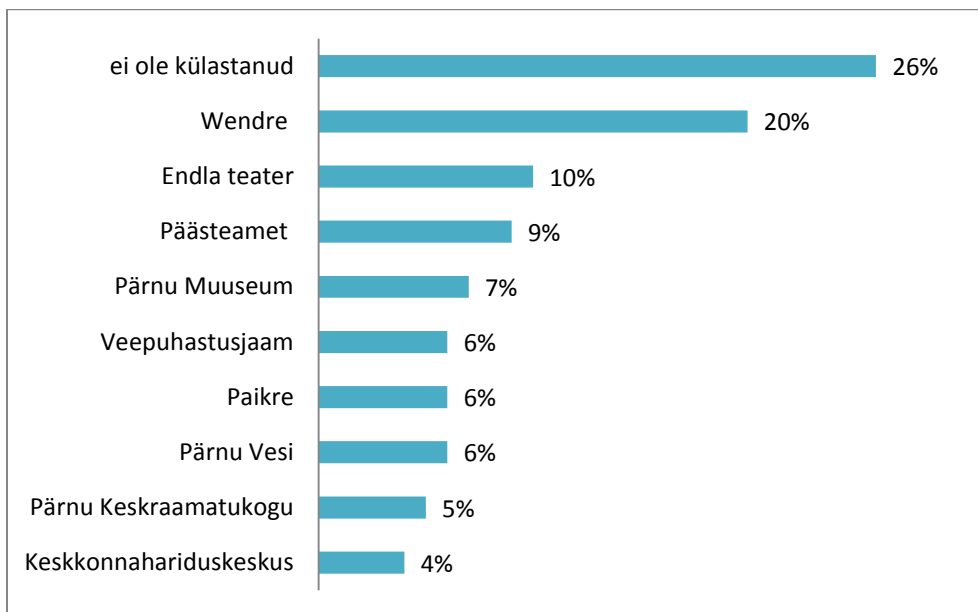

Joonis 13. Tegevused laste ettevõtlikkuse toetamiseks (N=174)

Joonis 14 annab ülevaate, milliseid ettevõtteid õpetajad õpilastega õige enam külastavad. 20% vastanutest leidsid, et nad omavad head ülevaadet Pärnus ja Pärnumaal tegutsevatest ettevõtetest, 80% seda ei arva. Kõige suurem hulk vastanutest, 26%, ei külasta üldse ettevõtteid või on teinud seda ajal, mil tegutsesid sellised ettevõtted nagu Marat, Piimakombinaat, Linakombinaat, Viisnurk. Lisaks joonisel toodud ettevõtetele mainiti veel ka Scanfili, Ruukkit, Pärnu Kontserdimaja, Japsi, Pärnu haiglat, toitlustusasutusi ja turismiettevõtteid.

Vastajate kommentaarid:

- Külastused jäid aega, mil toimusid Marat, Piimakombinaat, Masinatehas
- Algklasside lastega on meie käimised piiratumad.
- Ettevõtete külastamise valikud on väikesed.
- Ettevõtete külastuse organiseerimine on rohkem karjäärinõustajate pädevuses.
- Tööstusettevõtetes ei taheta väga õpilaste gruppidega tegeleda.
- Eelmisel aastal meil siin ka üritati õpilasi ettevõtetesse viia, mitu korda pidin nimekirja tegema ja erinevatele inimestele saatma ja ... siis tuli kevad ja kooliaasta lõppes ära.

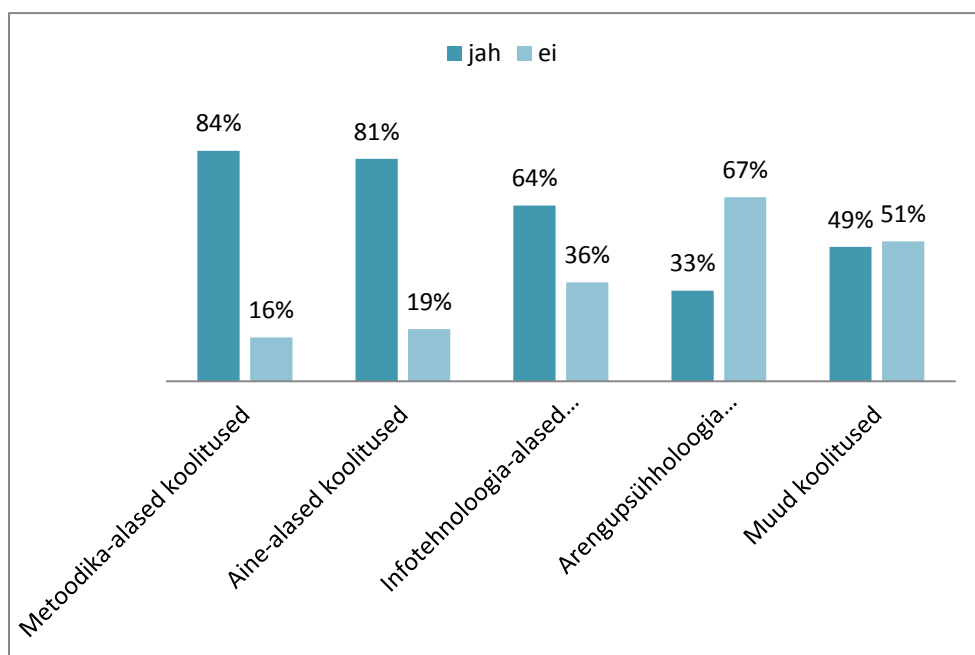

Joonis 14. Pärnu ja Pärnumaa ettevõtete külastamine (N=145)

Täiendkoolitused

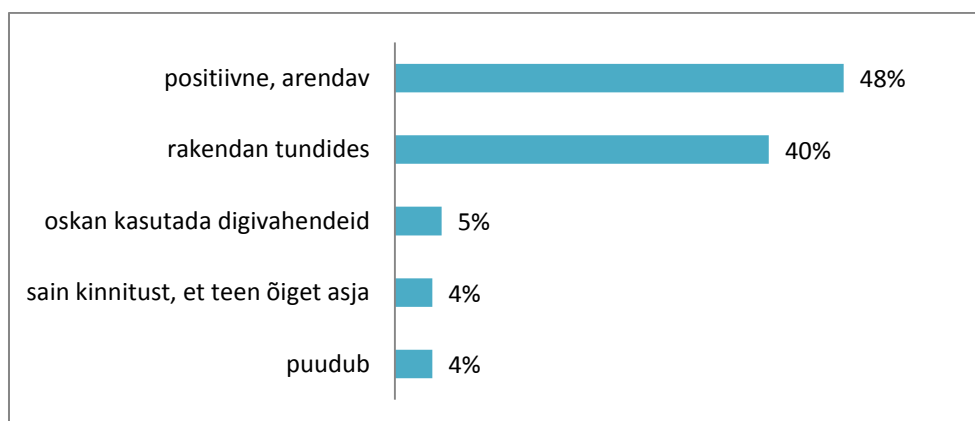
Täiendkoolituste ploki eesmärgiks oli kaardistada koolitused, kus õpetajad osalevad ning millist kasu on nad sealt oma tööks saanud.

Joonisel 15 on näha 2013/2014 õppeaastal osaletud koolitused. Kõige rohkem osaleti metoodika-alastel (84%) ja aine-alastel koolitustel (81%) ning kõige vähem arengupsühholoogilistel (33%) ning muudel koolitustel (49%).

Joonis 15. Täienduskoolitustel osalemine õppeaastal 2013/2014 (N=208)

Metoodikaalaseid koolitusi (vt joonis 16) peab positiivseteks ja arendatavateks 48% vastanutest. 40% vastanutest rakendavad uusi saadud teadmisi aktiivõppemeetoditest ja vahenditest (õpilehed, ülesanded) tundide huvitavamaks tegemisel ning 5% oskab koolituse tulemusel kasutada tundides digivahendeid. Vastanute hulgast 4% said koolitust läbides kinnitust, et nad juba teevad õigeid asju ning 4% vastanutest leidis, et metoodikaalastel koolitustel puudub mõju nende tööle.

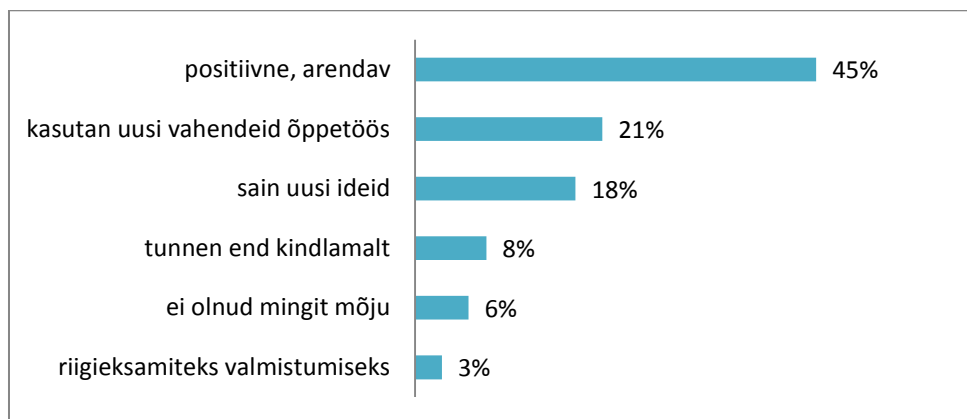

Joonis 16. Metoodikaalaste koolituste mõju (N=153)

Mõned näited uuringus selgunud metoodikaalaste koolituste positiivsete mõjude kohta:

- valmis õpistsenaarium, mida saab kasutada
- probleemide lahendamise oskus
- tean materjale, mis olemas on
- LAK-õppe põhimõtted
- keelekümluse põhimõtted
- uurimistööde juhendamisele kasulik
- HEV-lastega tööks kasulik

Ka ainealaste koolituste mõju (vt joonis 17) kohta vastas suurim hulk vastajaid (45%), et see oli positiivne ja arendav. 21% vastanutest kasutab uusi vahendeid õppetöös ning 18% sai uusi ideid, kuidas tunde paremini läbi viia. Koolitusel osalemine andis 8% vastanutest kindlustunde, et asju tehakse juba õigesti või siis saadi juurde vajalikke teadmisi, mis senini on jäänud puudulikuks. 6% leiavad, et koolitusel ei olnud mingit mõju. 3% leiavad, et koolitusel ei olnud mingit mõju.

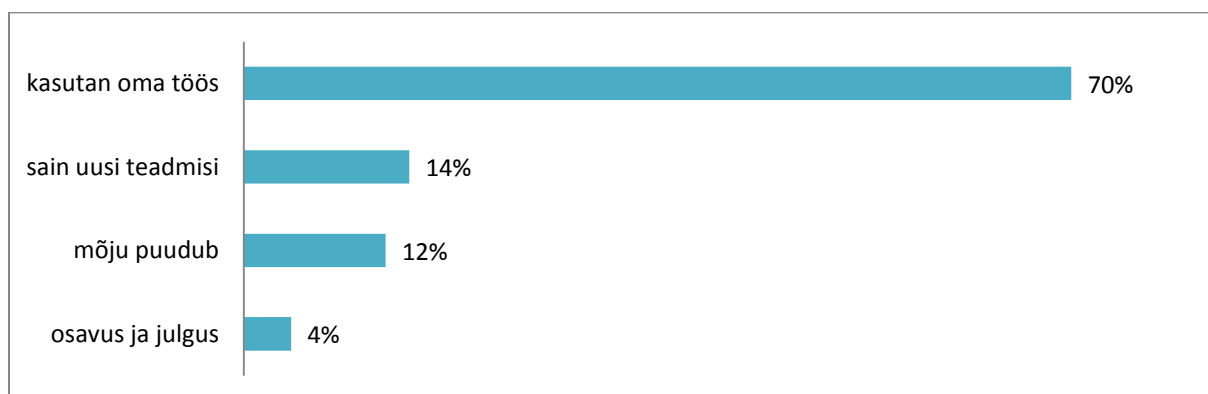

Joonis 17. Ainealaste koolituste mõju (N=148)

Mõned näited uuringust selgunud positiivsete mõjude kohta ainealaste koolituste läbimisel:

- funktsionaalne lugemisoskus
- ülevaade eksamikorraldusest
- seoste loomine igapäevaeluga
- TedTalks õpilaste arendamiseks
- õpilastel paranes graafikute mõistmine

IKT koolituste (vt joonis 18) puhul oli näha kõige suuremat kasu, sest 70% vastanutest kasutavad saadud teadmisi oma töös, 14% sai uusi teadmisi, kuid saavad neid rakendada koduste tööde puhul, sest koolis digivahendid puuduvad. 12% vastanutest leidis, et mõju puudub, kuna koolis ei ole IKT vahendeid ning 4% vastanutest said juurde osavust ja julgust võtta IKT vahendid oma töös kasutusse.

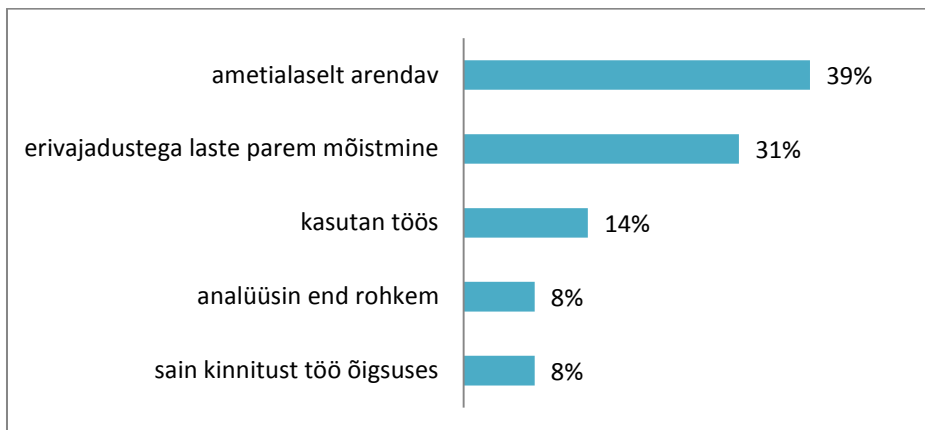
Joonis 18. IKT koolituste mõju (N=117)

Mõned näited uuringust selgunud IKT koolituste positiivsete mõjude kohta:

- koduste ülesannete jaoks

- uurimistööde juhendamiseks kasulik
- õpilaste õpimotivatsiooni tõus
- esitluste, mõistekaartide esitlemise keskkond
- eTwinning
- äppide kasutamine
- info interneti turvalise kasutamise kohta, mida õpilastele õpetada

Arengupsühholoogiliste koolituste mõju (vt joonis 19) oli ametialaselt arendav (39%) ja 31% suudab arenguvajadustega lapsi paremini mõista. Uusi teadmisi kasutab oma töös 14% vastanutest ning 8% analüüsib varasemast rohkem iseennast. Ka nende koolituste puhul sai 8% uuringus osalenutest kinnitust, et teevad oma tööd õigesti.

Joonis 19. Arengupsühholoogiliste koolituste mõju (N=51)

Mõned näited uuringust selgunud arengupsühholoogiliste koolituste positiivsete mõjude kohta:

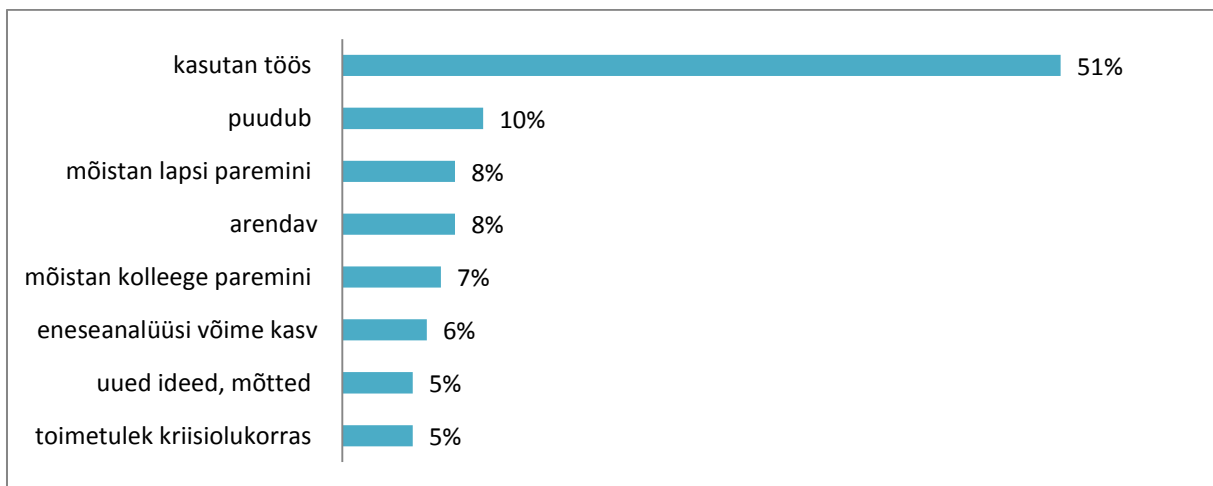
- kasvas psühholoogiline heaolu koolis
- positiivsed suhted õpilastega
- õpetaja otsustas, et enam ei virise
- suhtlemine erivajadustega lastega lihtsam
- õpilase individuaalse arengu jälgimine
- kindlustunne oma tegemistes
- oskan probleemidega hakkama saada

Järgnev loetelu on nimekiri muudest koolitustest, kus õpetajad 2013/2014 õppeaastal osalesid:

- Juhtimisalased koolitused (6)
- Tuleohutuse koolitus (6)
- Esmaabi (6)
- Arengukava koolitus (4)
- Meeskonnakoolitus (4)
- Muinasjutulaager (4)
- Suhtlemiskoolitus (3)
- Mentorite koolitus (2)
- Kiusamisvaba kool (2)
- Uurimistööde alused (2)
- Väärtused ja grupiprotsessid (2)

- Võrdõiguslikkus (NATO) (2)
- Suhted kollektiivis (2)
- Käsitöö (2)
- Väärtuskasvatus (2)
- Kunstialane koolitus (2)
- Ürituste korraldamine (2)
- Mälutreening (2)

Eelpool loetletud muude koolituste mõju (vt joonis 20) peetakse kasulikuks, 51% vastanutest kasutavad uusi teadmisi oma töös. 10% vastanutest aga leidis, et mõju puudub. Tõenäoliselt tuleneb see asjaolust, et muud koolitused ei ole alati igapäevase tööga seotud ning pole olnud võimalust seda kasutada. Positiivsete mõjudena nimetati veel paremat laste mõistmist (8%), paremat kolleegide mõistmist (7%), eneseanalüüsi võime kasvu (6%), paremat toimetulekut kriisiolukordadega (5%).

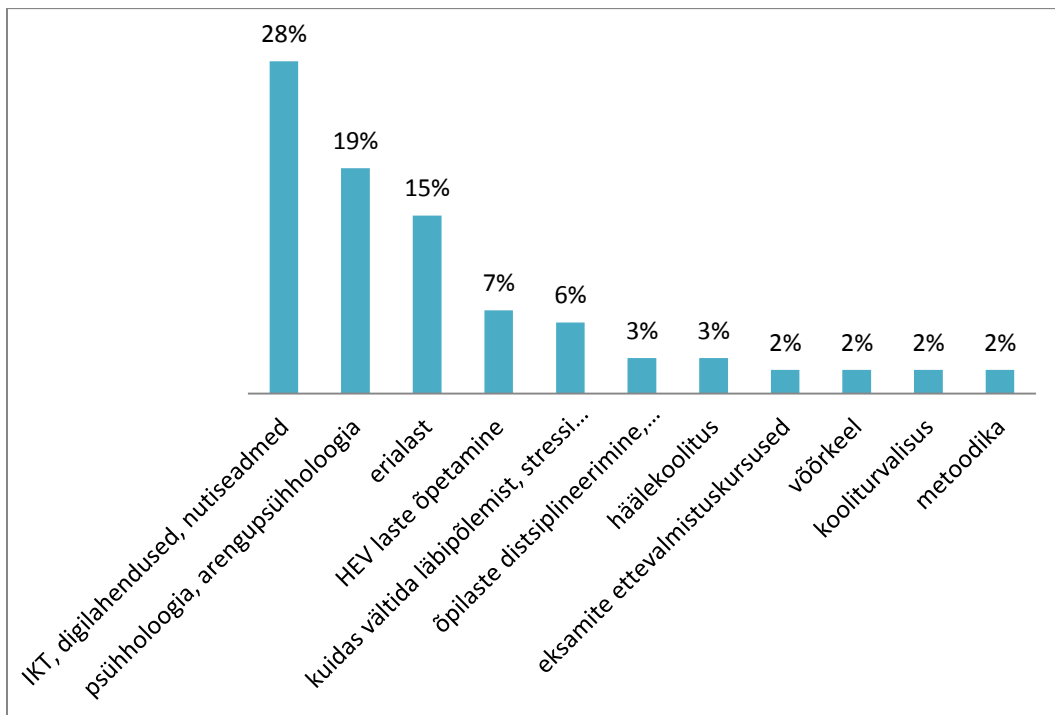

Joonis 20. Muude koolituste mõju (N=72)

Mõned näited uuringust selgunud muude koolituste positiivsete mõjude kohta:

- mõtteviisi arendav
- vajalikud teadmised tööks koori / ansambliga
- jutustamisoskuse väärtustamine
- uurimistööde juhendamine
- leiutan lastega
- projektiõpe on vaja lisada tundidesse
- tean, kuidas anda esmaabi

Täiendkoolituse vajadus (vt joonis 21) on kõige suurem IKT, digilahenduste ja nutiseadmete kasutamise teemadel (28%). Sellele järgneb arengupsühholoogia (19%) ja ainealased koolitused (15%). Edasi järgnevad juba HEV laste õpetamine (7%), eneseabi koolitused (6%) läbipõlemise ja stressi vältimiseks, koolitused õpilaste distsiplineerimise kohta (3%). Lisaks soovitakse häälekoolitust (3%), teadmisi eksamiks ettevalmistuseks (2%), koolitust kooliturvalisuse kohta (2%) ning võõrkeelt (2%) ja metoodika-alaseid koolitusi (2%).

Joonis 21. Täiendkoolitus vajadus (N=117)

Mõned kommentaarid täiendkoolitustel osalemise kohta, mis uuringus olid välja toodud:

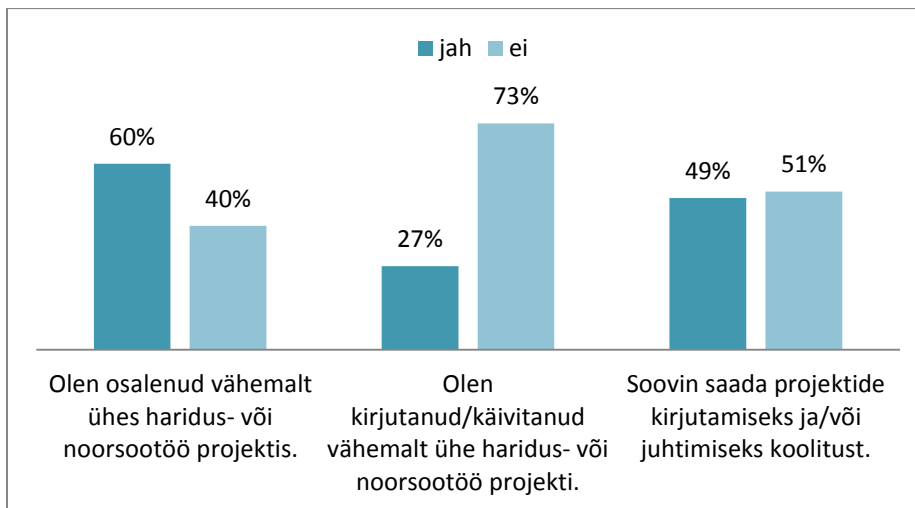
- Mina olen alati seda meelt, et õpetaja ei pea pidevalt jooksuma mööda koolitusi, et siis oma koolitustõendite mappi suurendada.
- See, et on koolitused ilma refleksioonita ja mentori abita, kes aitaks määrata valdkondi, milles tuleb veel areneda, on häbiväärne. Väljastpoolt peale pandud koolitused ei kohusta mind iialgi arenema. Ainult seest välja kasvanud asjad panevad inimest muutma oma harjumusi. Ilma refleksioonita ei ole arengut ja seda asja keegi ei ajagi. Mentor ja kutseasta on ainult teooriates veel, aga mitte praktikas.

Täiendkoolituse plokk andis ülevaate, kuidas õpetajad hindavad koolituste mõju, kus nad on osalenud. Üldiselt hinnatakse seda positiivselt. Uuringust selgus veel, et 25% vastanute koolides hinnatakse koolituste mõju õpetaja tööle, 75% vastanute koolides seda ei tehta.

Projektitöö

Üheks uuringu eesmärgiks oli välja selgitada, kuidas õpetajad hindavad oma projektitöö kogemust ja -oskust.

60%-l vastanutest on projektis osalemise kogemus (joonis 22). Projekte kirjutanud või käivitanud (koordineerinud) on aga vähem õpetajaid (27%). Üheks põhjuseks, miks see näitaja on suhteliselt madal, on asjaolu, et mõnedes koolides on palgatud projektijuht, kes tegelebki spetsiaalselt projektide kirjutamise ja juhtimisega, ning on seeläbi õpetajad sellest tööst vabastanud.

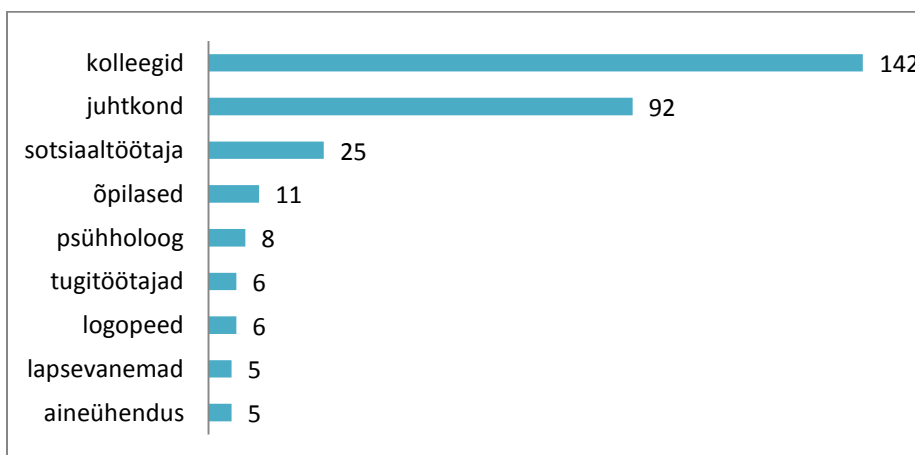
Joonis 22. Projektitöös osalemise kogemus ja koolitusvajadus (N=207)

Projektide kirjutamiseks vajaliku koolituse vajadust tunnistasid umbes pooled vastanutest (49%), mis näitab siiski ka õpetajate valmisolekut ise projekte kirjutada ja juhtida. Ometi ei ole kõigi õpetajate suhtumine projektitöösse positiivne. Tunnistatakse, et põhitöö võtab suure osa ajast ja projektitöök ei jätku ei aega ega energiat. Arvati ka, et projektid pole „ausa inimese hingelaadile“, pigem „susserdamine ja nihverdamine“.

Tugisüsteemid

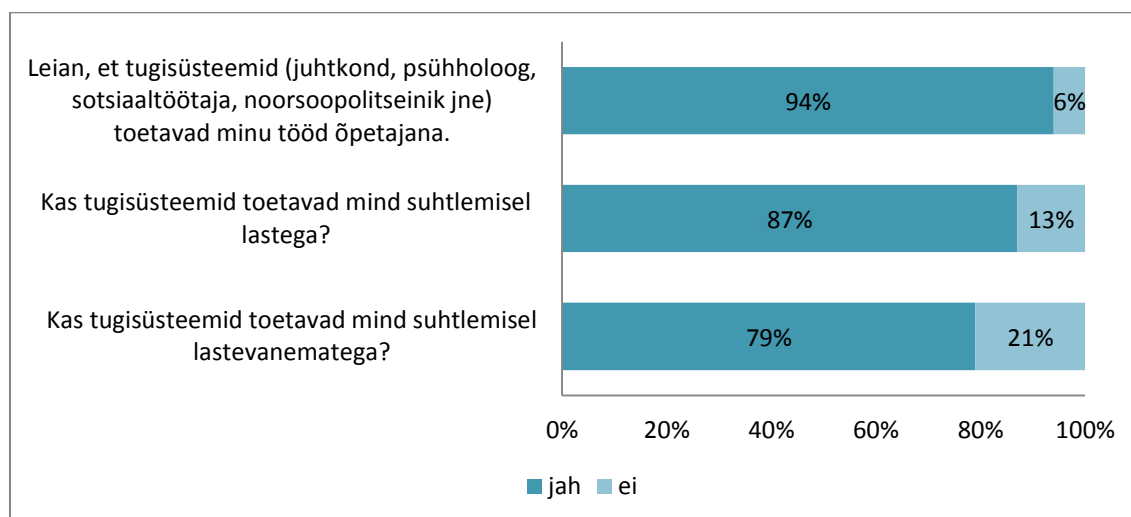
Tugisüsteeme puudutavas plokis tundsi huvi õpetajate rahulolu vastu koolis ja õpilastele pakutavate tugiteenustega.

Kõige suuremat tuge saavad õpetajad oma igapäevatoos (joonis 23) kolleegidelt (142 vastanut) ja juhtkonnalt (92 vastanut). Vähem nimetati sotsiaaltöötajat (25 vastanut), õpilasi (11) ja psühholoogi (8 vastanut). Lisaks kolleegide ja juhtkonna toetusele nimetati olulisena ka juhtkonna kaastundlikku suhtumist, mis annab raskel hetkel jõudu. Kommentaarides toodi eraldi välja Pärnu LV üldhariduse peaspetsialisti Virve Laube toetav suhtumine. Aga õpetajad usuvad ka, et põnevad väljakutsed, kooli kiire areng ja innustunud ning lõbusad töökaaslased on toeks igapäevases töös. Nagu ka usk, et tehakse õigeid asju.

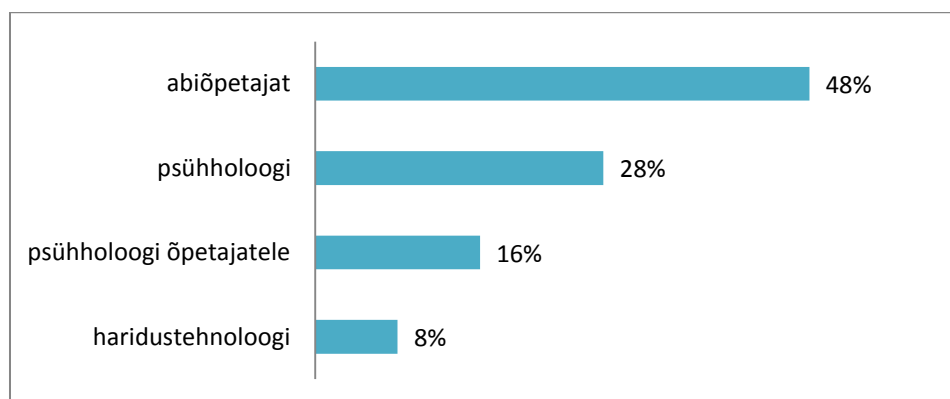
Joonis 23. Minu töökohas on mulle minu töös kõige suuremaks toeks (N=197)

Küsimustele, kui tõhusaks hindavad õpetajad tugisüsteeme oma töös ja suhtlemisel laste ning nende vanematega, olid vastused väga positiivsed (joonis 24). 94% õpetajatest tunnistab, et tugisüsteemide töötajatest on neile nende töös tuge. 87% vastanutest on saanud tugisüsteemidelt abi lastega suhtlemisel ja 79% vanematega suhtlemisel.

Joonis 24. Hinnangud tugisüsteemide tõhususele (N=205)

Ometi leiavad paljud õpetajad, et pakutav abi pole piisav (vt joonis 25). Ligi pooled vastanutest (48%) arvavad, et lisaks pakutavatele tugisüsteemidele oleks igapäevatoos vaja ka abiõpetajat. 28% nimetab psühholoogi olulisust õpilaste toetamisel ja nendega hakkama saamisel. Aga õpetajad tunnistavad ka seda, et psühholoogi tuge oleks vaja ka neil oma igapäevast tööd tehes (16%).

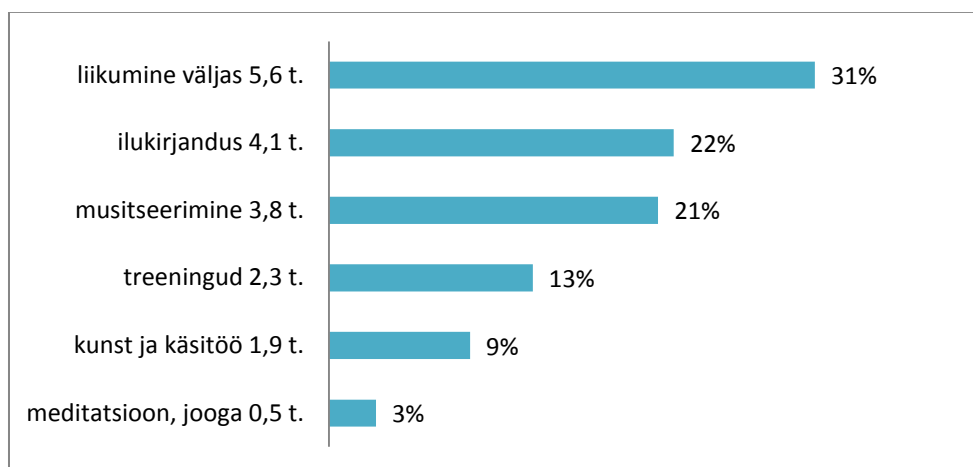

Joonis 25. Lisaks olemasolevale vajatakse tuge veel... (N=63)

Õpetaja vaba aeg

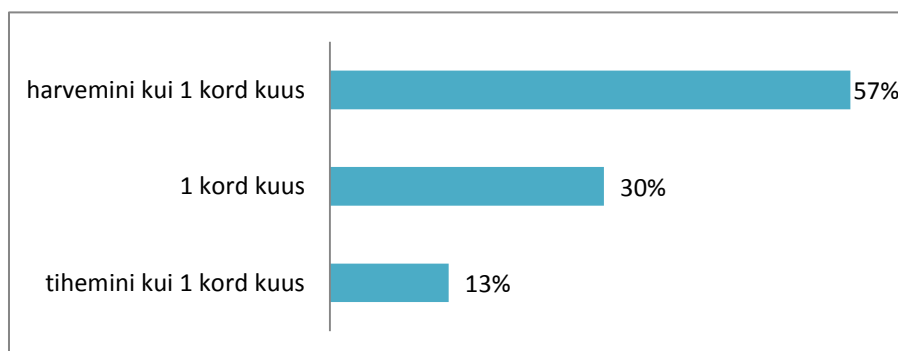
Viimase ploki küsimustega sooviti välja selgitada, kuidas sisustab õpetaja oma vaba aega. See küsimus esitati vastajatele koos vastusevariantidega (joonis 26). Vastustest nähtus, et ligi kolmandik vabast ajast (31%) veedetakse väljas liikudes. Keskmiselt kulutavad selleks õpetajad 5,6 tundi nädalas. Sellele tegevusele järgnevad ilukirjanduse lugemine (keskmiselt 4,1 tundi nädalas) ja

musitseerimine (3,8 tundi nädalas). Viimase puhul tekkis kahtlus, et mõned vastajad arvestasid musitseerimisele kulunud tundide hulka ka oma tööga seotud kohustused (kooride juhatamine jne), kuna mõned õpetajad olid märkinud selle tundide arvuks näit. 100 tundi nädalas.

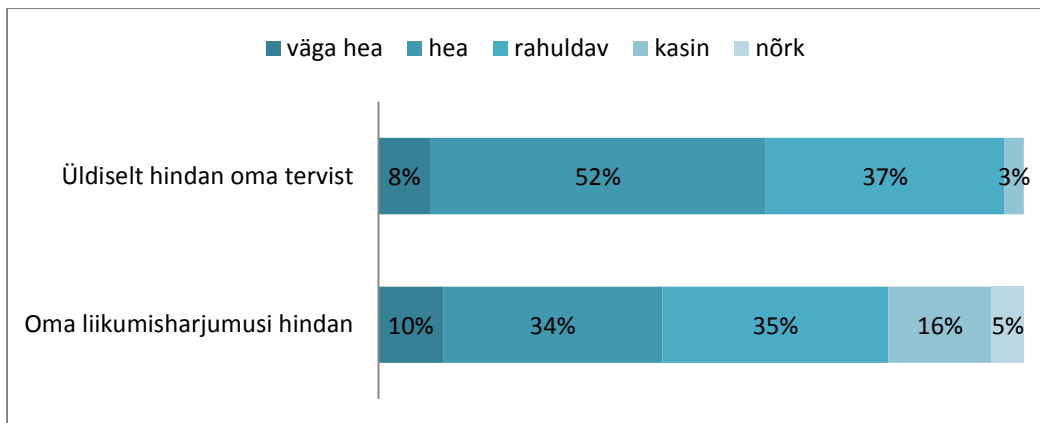
Joonis 26. Õpetaja vaba aeg (N=197)

Küsimusele teatris ja kinos käimise kohta (joonis 27) valis suurem osa õpetajatest (57%) vastuseks *harvemini kui 1 kord kuus*. Tihemini kui kord kuus käib teatris või kinos 13% õpetajatest.

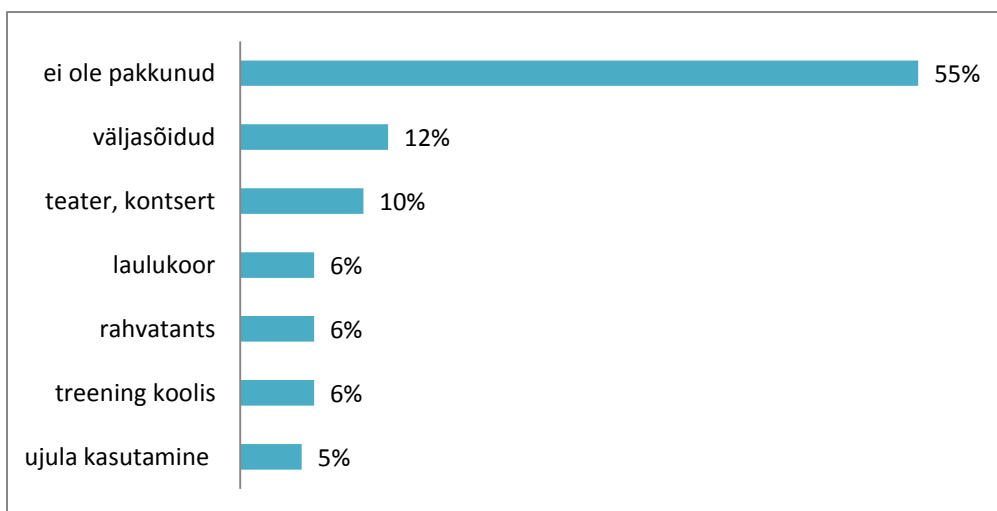
Joonis 27. Teatris-kinos käin keskmiselt (N=203)

Õpetajate hinnang oma tervisele (joonis 28) on suhteliselt positiivne – 60% vastajatest hindab selle heaks või väga heaks. Kasinaks aga ainult 3%. Oma liikumisharjumuste suhtes ollakse aga kriitilisem. Seda hindab heaks või väga heaks ainult 44%. Väike osa vastajatest aga hindab oma liikumisharjumusi lausa negatiivselt (5% - nõrk).

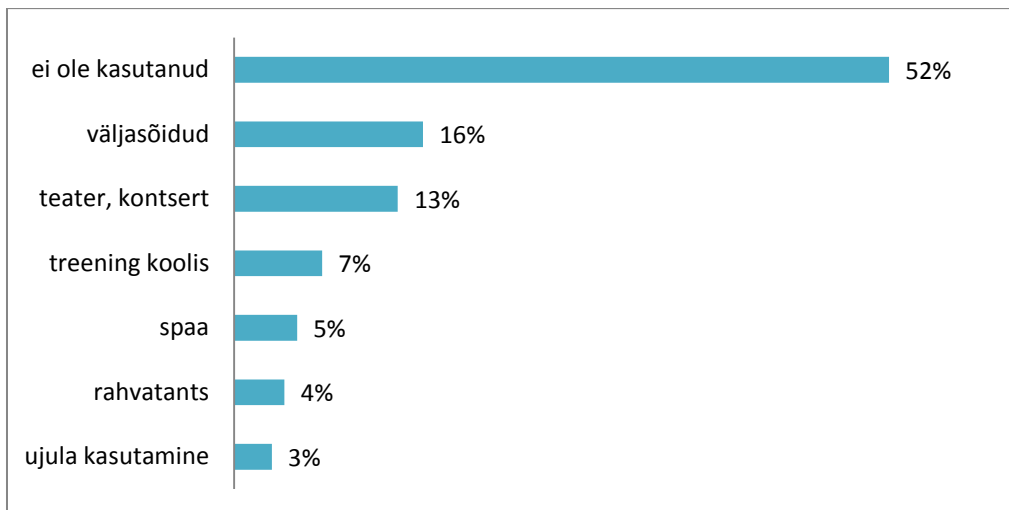
Joonis 28. Hinnang oma tervisele ja liikumisharjumustele (N=203)

Uuringu käigus tunti huvi ka nende vabaaja tegevuste kohta, mida võimaldab tööandja (joonis 29). Suur osa vastajatest (55%) ei mäleta, et tööandja oleks mingeid vabaaja tegevusi võimaldanud. Ülejäänud nimetasid ühiseid väljasõite, teatri ja kontserdi külastusi, osalemist huviringides ja treeningutel.

Joonis 29. Milliseid vabaaja tegevusi tööandja võimaldab (N=144)

Lähtuvalt eelnevast soovisime ka teada saada, kui palju on õpetajad pakutud vabaaja veetmise võimalusi kasutanud (joonis 30). 52% vastanutest tunnistab, et polegi neid võimalusi kasutanud. 16% on käinud ühistel väljasõitudel ja 13% külastanud ühiselt teatrit või kontserti.

Joonis 30. Milliseid võimalusi oled kasutanud (N=92)

Õpetajad kommenteerisid seda küsimuste plokki tunnistades, et kahjuks neil polegi seda vaba aega, mida nii mitmekülgset kulutada („Vaba aja täidab see töö, mida haridusministeeriumi meelest õpetaja mööda minnes mõne minutiga ära teeb“). Paljud arvasid, et linn või kool võiks pakkuda õpetajatele tasuta või soodustingimustel sportimisvõimalust. Öeldi ka seda, et vaba aeg ehk kvaliteetaeg veedetakse eelkõige oma kodus koos lähedastega.

Järeldused

Uuringu tulemusena saab tõdeda, et õpetajad tunnevad, et on õpilastele ja õpetajatele eeskujuks ja väärtustavad iseend õpetajana. Samal ajal ei tunne nad, et neid väärtustataks ühiskondlikult. Pigem leitakse, et on rünnatavad laste, lastevanemate ning mõningatel juhtudel ajakirjanduse poolt. Õpetajate vastustest selgus, et peamiselt on negatiivne kuvand nende ametile tulnud distsipliiniprobleemidest õpilastega, mille lahendamiseks ei ole neil piisavalt õigusi. Uuringu tulemuste põhjal saab aga välja tuua, et need õpetajad, kes on läbinud arengupsühholoogilisi ja ka metoodika-alased koolitusi, tulevad selliste olukordadega paremini toime ning suudavad probleemid klassiruumis väärikalt lahendada. Õpetajate vastuste põhjal võib järeldada, et üheks põhjuseks, miks õpetajaamet ei ole hinnatud on vastuolu suure töökoormuse ja saadava töötasu vahel.

Õpetajad peavad oma tööd vaheldusrikkaks, see pakub erinevaid põnevaid väljakutseid ja järjest enam on hakanud õpetajad tundides kasutama ka erinevaid õppemeetodeid ja – vahendeid, mille kohta on saadud koolitustel uusi teadmisi. Sellekohaseid positiivseid näiteid oleks hea peegeldada ajakirjanduse vahendusel, tegeledes seeläbi positiivse mainekujundusega, mida nähakse ühe võimalusena õpetajaameti populariseerimiseks. Uuringus viidati, et ainuke päev aastas, mil õpetajaametist positiivselt räägitakse on õpetajate päev, kuid õpetajate tublist tööst võiks ka muul ajal rääkida.

Ettevõtlikkust ja selle toetamise võimalikkust mõistavad õpetajad erinevalt. Selgus, et see valdkond vajaks veel selgitamist, et kõik õpetajad mõistaksid seda sarnaselt ning oleksid valmis võtma rohkem initsiatiivi selle arendamiseks.

Uuringust selgus, et üldiselt ollakse tugisüsteemidega rahul, kuid ometi nimetati palju abiõpetaja kaasamise vajalikkust. Samuti tunnevad paljud õpetajad vajadust psühholoogi järele nende endi probleemide ja töökorralduse konsulteerimiseks.

Kuigi õpetajad tunnistavad, et neil on vähe vaba aega ja seda eelistatakse veeta pere seltsis, leitakse siiski aega ka sportimiseks, musitseerimiseks ja muude hobidega tegelemiseks. Arvati ka seda, et tööandja või Pärnu Linnavalitsus võiks toetada nende sportimisvõimalusi. Samal ajal jäetakse kasutamata vabaaja tegevuste võimalused, mida pakub kooli juhtkond.